

Minister Klimatu i Środowiska

Paulina Hennig-Kloska

BM-WP.050.68.2024.KM
3235612.12783758.10304789
Warszawa, 03-07-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pana Posła Daniela Milewskiego **w sprawie surowców w gospodarce przyszłości**, znak: K10INT3152, poniżej przekazuję informacje w zakresie posiadanych kompetencji.

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030) jest dokumentem strategicznym w rozumieniu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹, stanowiącym podstawę prowadzenia polityki ochrony środowiska w Polsce. Cele szczegółowe PEP2030 dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu, są monitorowane za pomocą zestawu wskaźników oraz realizowane poprzez kierunki interwencji.

Kwestie surowców w gospodarce przyszłości są powiązane z następującymi kierunkami interwencji zawartymi w PEP2030:

- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT². (Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (PEP2030), realizowany poprzez program *GreenEvo - Akcelerator Zielonych Technologii*).

Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (PEP2030).

Gospodarka o obiegu zamkniętym (circular economy) – dalej: GOZ – to koncepcja gospodarcza, w której produkty, materiały oraz surowce powinny pozostawać w obiegu tak

¹ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295).

² PEP 2030 rodz. 1.1. Polityka ekologiczna państwa 2030 (PEP2030) w systemie zarządzania rozwojem kraju

długo, jak jest to możliwe, a wytwarzanie odpadów powinno być jak najbardziej zminimalizowane. Ażeby to osiągnąć, odpowiednie działania powinny zostać zaproponowane na wszystkich etapach cyklu życia, zaczynając od pozyskania surowca, poprzez projektowanie, produkcję, konsumpcję, zbieranie odpadów, aż do ich zagospodarowania. To, co odróżnia GOZ od dotychczasowej tzw. gospodarki linearnej, opierającej się na zasadzie „weź – wyprodukuj – zużyj – wyrzuć”, to umiejscowienie etapu zagospodarowania odpadu w cyklu życia. W podejściu GOZ, jeżeli odpad już powstanie, powinien być traktowany jako surowiec wtórny i być wykorzystany do ponownej produkcji. Natomiast na wszystkich pozostałych etapach cyklu życia powinny istnieć mechanizmy, które przyczynią się do wydłużenia czasu korzystania z produktów albo zastępowania produktów innymi, również niematerialnymi, substytutami. Podejście GOZ nierozzerwalnie wiąże się więc także z innowacyjnością, nowymi modelami biznesowymi i zmianą świadomości środowiskowej społeczeństwa.

Cel³ (gospodarki odpadami uwzględniający GOZ):

- o pełne wdrożenie w Polsce hierarchii sposobów postępowania z odpadami (przede wszystkim zapobieganie ich wytwarzaniu), które wpisują się w koncepcję gospodarki o obiegu zamkniętym, która zakłada przygotowanie odpadów do ponownego użycia [wykorzystania jako surowców] lub efektywny recykling.

Działania⁴ (wyliczenie):

- opracowywanie na poziomie regionalnym wojewódzkich planów gospodarki odpadami (w tym planów inwestycyjnych),
- wspieranie - przede wszystkim - inwestycji związanych z recyklingiem odpadów, przeróbką i wykorzystaniem surowców z wtórnego obiegu,
- prace badawczo-rozwojowe i wdrożeniowe związane z innowacyjnymi technologiami środowiskowymi, dotyczącymi wykorzystania surowców wtórnych,
- uszczelnienie systemu zbierania, transportu, przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów, w szczególności z tworzyw sztucznych tak, aby zapobiegać przedostawaniu się ich z ładu do wód, w tym morskich,
- modernizowanie oczyszczalni ścieków komunalnych pod kątem pełnego wdrożenia w nich podejścia gospodarki o obiegu zamkniętym,
- wspieranie zadań edukacyjnych, mających na celu propagowanie zmniejszania ilości tworzyw sztucznych docierających do wód morskich,
- unowocześnienie portowych urządzeń do odbioru odpadów w celu zapewnienia, aby odpady wytwarzane na statkach lub zebrane na morzu (np. stare sieci rybackie) dostarczano na ląd i właściwie nimi gospodarowano (segregacja, recykling).

Działania dot. GOZ w rozdz. 8. "Działania i zadania PEP2030"(kierunek interwencji II.3):

³ PEP2030 rozdz. 7.7 - kierunek interwencji II.3: "Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym", str. 72.

⁴ PEP2030 rozdz. 8.7. - kierunek interwencji II.3: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, str. 101.

- rozwijanie recyklingu odpadów (też w SOR) [działanie nr 48],
- dążenie do maksymalizacji wykorzystywania odpadów jako surowców (też w SOR) [działanie nr 49];

Zadania dot. GOZ w rozdz. 8. "Działania i zadania PEP2030" (kierunek interwencji II.3):

- Wsparcie realizacji inwestycji związanych z recyklingiem odpadów (zadanie nr 48.1.),
- Wsparcie prac badawczo-rozwojowych i wdrożeniowych w zakresie innowacyjnych technologii środowiskowych i nowych modeli biznesowych, dotyczących odzysku i wykorzystania surowców wtórnych oraz gospodarki odpadami (zadanie nr 49.1.),
- Wsparcie realizacji inwestycji związanych z przetwarzaniem i wykorzystaniem surowców z wtórnego obiegu (zadanie nr 49.2.),
- Wsparcie przedsięwzięć w zakresie wdrażania gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym na poziomie gminnym (zadanie nr 49.3.),
- Opracowanie wytycznych stymulujących wdrażanie działań na rzecz GOZ w sektorze finansów publicznych (zielone zamówienia publiczne) (zadanie nr 49.4.).

Gospodarka odpadami w Polsce powinna opierać się zatem przede wszystkim na realizacji hierarchii sposobów postępowania z odpadami, określonej w art. 17 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach, zgodnie z którą w pierwszej kolejności należy zapobiegać powstawaniu odpadów. Odpady, których powstaniu nie udało się zapobiec należy odpowiednio zagospodarować, w szczególności poprzez przygotowanie do ponownego użycia lub recykling.

Mając na uwadze powyższe, zagospodarowanie jak największej ilości odpadów przez recykling, wymaga się, aby odpady były zbierane selektywnie oraz były jak najlepszej jakości. Dlatego też jednym z wyzwań w najbliższym czasie będzie dalszy rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów na terenie kraju, który zapewni pozyskanie odpadów nadających się do recyklingu.

Zatem wychodząc naprzeciw oczekiwaniom branży, resort klimatu i środowiska podjął prace nad zmianą przepisów art. 101a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach dotyczącego obowiązku selektywnego zbierania odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Określony podział odpadów budowlanych i rozbiórkowych (odpady BiR) na poszczególne frakcje, takie jak: drewno, metale, szkło, tworzywa sztuczne, gips, odpady mineralne (beton, cegła, płytki i materiały ceramiczne, kamienie), nie będzie bezpośrednio opierał się na obowiązku segregacji u źródła, ale będzie również umożliwiał przekazanie odpadów innemu uprawnionemu podmiotowi, który zajmie się segregacją odpadów BiR.

Powyższa zmiana pozwoli na stworzenie jednolitego systemu selektywnej zbiórki, a prawidłowa segregacja odpadów powinna również mieć wpływ na poprawę dostępności do surowca na rynku oraz ułatwić jego dalsze wykorzystanie.

Podsumowując Ministerstwo Klimatu i Środowiska popiera potrzebę zwiększenia recyklingu w Polsce i efektywnego zbierania tych odpadów, aby przyczynić się do tworzenia gospodarki o obiegu zamkniętym oraz zapewniać ciągłość dostępności surowca.

Ponadto informuję, że problematyka surowców wtórnych, w szczególności ich odzysku z nagromadzonych odpadów pochodzących z działalności górniczej i hutniczej, stanowi ważny element *Polityki Surowcowej Państwa*⁵ (PSP). PSP ma m.in. na celu zapewnienie stabilnego dostępu do surowców niezbędnych dla gospodarki, uwzględniając również gospodarkę obiegu zamkniętego. Obecnie trwają prace nad aktualizacją tego dokumentu.

W ramach PSP prowadzone są przez państwową służbę geologiczną działania w zakresie inwentaryzacji oraz analizy potencjału i możliwości wykorzystania surowców zgromadzonych na hałdach górniczych, zwałowiskach, osadnikach i innych podobnych obiektach. Działania realizowane są systematycznie w poszczególnych obszarach kraju. Osiągniętym ich efektem jest utworzenie geobazy „Hałdy”, która klasyfikuje zinwentaryzowane obiekty w aspekcie możliwości ich wykorzystania. Baza ta jest na bieżąco poszerzana o kolejne obiekty położone na terenie całego kraju. Finalnie będzie można z niej uzyskać informacje o wszystkich zgromadzonych surowcach w złożach antropogenicznych, ze wskazaniem możliwości ich wykorzystania.

W ramach Planu prac państwowej służby geologicznej na 2024 rok realizowane jest zadanie pn. *Bilans złóż antropogenicznych*, którego celem jest rozpoczęcie bilansowania zasobów antropogenicznych zdeponowanych na hałdach i zwałowiskach pogórnich dla potrzeb Gospodarki Obiegu Zamkniętego. Obecnie prowadzone są badania pilotażowe w województwie śląskim. Proponowane prace przyczynią się do sporządzenia integralnego elementu Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce, jakim byłby Bilans zasobów antropogenicznych Polski. Ponadto celem zadania będzie także opracowanie propozycji zmian legislacyjnych w zakresie definiowania, dokumentowania oraz eksploatacji złóż antropogenicznych.

Należy również wskazać, że 23 maja 2024 roku weszło w życie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego oraz Rady UE w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych (tzw. rozporządzenie UE dot. surowców krytycznych), którego ważnym elementem jest recykling. W celu zmniejszenia zależności od państw trzecich w zakresie dostępu do surowców krytycznych, UE wyznaczyła cele na 2030 r. m.in. dot. recyklingu: co najmniej 25% rocznego zużycia w UE ma pochodzić z wewnętrznego recyklingu. Akt ten wyznacza dla Państw członkowskich konkretne zadania do realizacji w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego dot. surowców krytycznych dla UE.

Odnosząc się do kwestii dotyczących odnawialnych źródeł energii, informuję, że rozwój OZE to jeden z niezbędnych warunków do realizacji procesów transformacji energetycznej, a także do zasilenia polskiej gospodarki w tanią i ekologiczną energię elektryczną wpływającą na zwiększenie jej konkurencyjności. Rolą Ministerstwa Klimatu i Środowiska jest zapewnienie stabilnego otoczenia prawnego dla dalszego dynamicznego i zrównoważonego rozwoju OZE. Niezbędne jest, aby w tym procesie umożliwiono wykorzystanie zarówno potencjału wielkoskalowych OZE jak morskie i lądowe farmy

⁵ M.P. z 2022 r. poz. 371

wiatrowe oraz elektrownie słoneczne jak i mniejszych instalacjach w szczególności w ruchu prosumenckim, klastrach i spółdzielniach energetycznych, a także biogazowniach i biometanowniach.

W kontekście biogazu i biometanu należy wskazać, że Polska gospodarka, w szczególności rolnictwo i przemysł rolno-spożywczy, dysponuje bardzo dużym potencjałem substratowym, w szczególności w postaci biomasy oraz produktów ubocznych i odpadów pochodzenia rolniczego. Szacunki krajowych jednostek naukowych wskazują, że jest to ok. 120-150 mln ton użytecznych biogazowo odpadów. Szacuje się, że krajowy potencjał produkcji biogazu to 13-15 mld m³/rok (ok. 8 mld m³ biometanu), przy czym należy pamiętać, że nie w każdej gminie wiejskiej wybudowanie biometanowni jest ekonomicznie uzasadnione. W przypadku biogazu i biometanu ogromne znaczenie ma fakt, że proces ich produkcji polegający na przetwarzaniu odpadów organicznych w postaci obornika, resztek żywności czy ścieków pozwala zminimalizować ilość odpadów, ograniczając potrzebę ich składowania i utylizacji. Biometan pozwala zatem przyspieszyć również transformację z tradycyjnego modelu gospodarki linearnej, w której przetwarzane surowce stają się odpadami, do modelu gospodarki obiegu zamkniętego, w którym ograniczone zasoby są efektywnie wykorzystane, powodując jednocześnie redukcję emisji i odpadów.

W celu dynamizacji rozwoju rozproszonych odnawialnych źródeł energii przygotowano szereg mechanizmów wspierających rozwój i utrzymanie instalacji OZE, które sprawiły, że w ciągu ostatnich lat Polska osiągnęła dynamiczny przyrost łącznej mocy zainstalowanej w OZE. Od 2007 r. wzrosła ona z 1,3 GW do ponad 29,6 GW na koniec kwietnia 2024 r. W tym kontekście należy wskazać, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska na bieżąco monitoruje i analizuje stan wykorzystania m.in. OZE oraz pracuje nad dostosowaniem projektowanych i wdrażanych działań do panujących warunków geopolitycznych, ekonomicznych oraz społecznych.

W Ministerstwie Klimatu i Środowiska przygotowany został projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (numer z wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UD41), który obecnie znajduje się na etapie konsultacji publicznych. W projekcie tym przewidziano przyznanie przedsiębiorcom ulg w kosztach związanych z zakupem energii elektrycznej w zamian za realizację przez te podmioty działań proekologicznych, a także skrócenie procesów inwestycyjnych dla instalacji OZE, w szczególności w zakresie instalacji fotowoltaicznych montowanych na budynkach. Ze szczegółami projektowanych rozwiązań można zapoznać się na stronach Rządowego Centrum Legislacji po linkiem: <https://legislacja.gov.pl/projekt/12385801>.

Ponadto MKiŚ prowadzi zaawansowane prace nad nowelizacją ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, której celem jest ułatwienie i przyspieszenie inwestycji w lądowe farmy wiatrowe. Projekt zakłada m.in. wprowadzenie minimalnej odległości elektrowni wiatrowych od zabudowań na poziomie 500 m. W trzecim kwartale 2024 r. projekt zostanie skierowany do konsultacji publicznych.

W celu zwiększenia wykorzystania potencjału OZE w Polsce obecnie trwają też prace nad implementacją dyrektywy RED III, w zakresie dalszego ograniczania barier

administracyjnych poprzez przyspieszenie procedur wydawania zgód (permitting), a także ustalenie obszarów przyspieszonego rozwoju OZE.

Rozwój OZE w Polsce jest realizowany w ramach następujących mechanizmów wsparcia:

- **Aukcje OZE** – najważniejszy mechanizm wsparcia dla nowych inwestycji. Funkcjonuje od 2016 r., natomiast w pełnym wymiarze od 2017 r. Łącznie w aukcjach przeprowadzonych w latach 2016-2022 zakontraktowano ok. 12,2 GW nowych mocy, w tym ponad 6,7 GW w fotowoltaice i ponad 5,3 GW w wietrze na lądzie. Część z nich już powstała, a pozostałe zostaną wybudowane w najbliższych latach. Nowelizacja ustawy o OZE z 17 września 2021 r. m.in. przedłużyła możliwość wejścia do aukcyjnego systemu wsparcia dla OZE do 2027. **W wyniku aukcji w latach 2024-2027 przewiduje się, że powstaną instalacje OZE o mocy ponad 11 GW .**
- **System taryf FIT i FIP** dla mniejszych wytwórców OZE do 1 MW - wprowadzone zostały po raz pierwszy ustawą z 7 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw. Przewidziane są dla instalacji biogazowych i wodnych o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 1 MW. System taryf gwarantowanych (FIT) przeznaczony jest dla instalacji OZE o łącznej mocy zainstalowanej nie większej niż 500 kW, natomiast system dopłat do ceny rynkowej (FIP) dla instalacji o łącznej mocy zainstalowanej nie mniejszej niż 500 kW i nie większej niż 1 MW. Nowelizacja ustawy o OZE z 17 września 2021 r. wydłużyła możliwość korzystania z FIT/FIP maksymalnie do 30 czerwca 2047 rok.
- **Wsparcie dla morskiej energetyki wiatrowej** – Ustawa z 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych wprowadziła odrębny system wsparcia oparty na wypróbowanej w polskich realiach gospodarczych koncepcji dwustronnego kontraktu różnicowego (ang. contract for difference, CfD). W pierwszej fazie systemu, która zakończyła się z dniem 30 czerwca 2021 r., dla morskich farm wiatrowych o łącznej mocy zainstalowanej 5,9 GW przyznane zostało wsparcie w drodze decyzji administracyjnej. Instalacje te powstaną w okresie 2026-2030. Natomiast w kolejnych latach wsparcie w postaci kontraktu CFD przydzielonego w drodze formuły konkurencyjnej – aukcje, otrzyma nawet 12 GW projektów offshore.

Wsparciem objęty jest również rozwój energetyki prosumenckiej, szczególnie w ramach programów realizowanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej takim jak np. Mój Prąd, Moja Elektrownia Wiatrowa, Czyste Powietrze czy Energia Dla Wsi, jak system rozliczeń nadwyżek energii produkowanych w mikroinstalacji prosumenckich w oparciu o opusty (rozliczenie ilościowe) oraz tzw. net-billing (rozliczenie wartościowe).

Pragnę również poinformować, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska prowadzi również działania edukacyjne, które skierowane są do wszystkich grup społecznych w celu

podnoszenia świadomości ekologicznej na temat ochrony klimatu i środowiska oraz działań, jakie można podejmować na ich rzecz.

W kampanii „Oszczędzamy Energię” realizowane były działania edukacyjne, w głównej mierze dotyczące procesu transformacji energetycznej, odnawialnych źródeł energii, a także oszczędzania energii, w kontekście korzyści dla klimatu, środowiska, systemu energetycznego w Polsce oraz dla domowych i firmowych budżetów. Elementem kampanii były spoty telewizyjne i radiowe nt. transformacji energetycznej i oszczędzania energii oraz działania bezkosztowe w Internecie (artykuły na www, posty w social mediach).

Ponadto przeprowadzono kampanię „[Nasz Klimat](#)”, która miała na celu promocję postaw prośrodowiskowych oraz uwrażliwienie odbiorców na konieczność dbania o stan środowiska. Kampania prowadzona była wielokanałowo, m.in. za pośrednictwem prasy, telewizji, działań w Internecie. W ramach kampanii powstały materiały edukacyjne, tj. infografiki, wideografiki, artykuły podnoszące wątki dotyczące korzyści wynikających z prawidłowej segregacji odpadów, idei Gospodarki obiegu zamkniętego, ponownego użycia i naprawy, a także OZE czy oszczędzania energii.

W ramach działań informacyjnych i dialogu społecznego, 26 kwietnia 2024 r., w siedzibie MKiŚ odbyło się spotkanie wiceministra Krzysztofa Galosa, Głównego Geologa Kraju, z przedstawicielami samorządów i organizacji społecznych. W trakcie spotkania omówiono zagadnienia dotyczące prawa geologicznego i górniczego w kontekście złóż strategicznych. Przedstawiciele ministerstwa mieli okazję zapoznać się z opiniami strony samorządowej i społecznej w tym zakresie.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Związku Miast Polskich, Związku Gmin Wiejskich RP, a także Burmistrz Krobi, Burmistrz Miejskiej Górki i przedstawiciele Fundacji Frank Bold, Fundacji Client Earth Prawnicy dla Ziemi, Koalicja Klimatycznej, Greenpeace Polska, Fundacji Instrat oraz Fundacji „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”.

Z wyrazami szacunku

Paulina Hennig-Kloska
Minister Klimatu i Środowiska
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Pan Krzysztof Paszyk, Minister Rozwoju i Technologii;
2. Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM.